

N:o 9/1939.

FINANS- och EKONOMIUTSKOTTETS betänkande N:o 9/1939 i anledning av landstingsmannen K.J. Blomroos' petition N:o 14/1939 med förslag om

uppdrag för landskapsnämnden att till landstinget inkomma med framställning om ordnandet av tuberkulosjukvården i landskapet.

Landstinget har inbegärt finans- och ekonomiutskottets yttrande över ovanrubricerade petition.

Såväl genom i tidningspressen synliga utredningar som ock genom den kändedom om ortsförhållandena i landskapets olika delar utskottets medlemmar representera, har utskottet kunnat fastslå, att tuberkulos, särskilt lungtuberkulos, på ett skrämmande sätt fått spridning inom landskapet. Genom den verksamhet, som under de senaste åren utövats vid Ålands Tuberkulos-dispensärbyrå i Mariehamn, torde hava avslöjats, att cirka 400 personer i landskapet äro angripna av tuberkulos. Den omständigheten, att tuberkulos tidigare i jämförelsevis ringa omfattning förekommit på Åland, har tyvärr verkat därhän, att landskapet nästan helt och hållet råkat på sidan om den väldiga, framgångsrika kamp mot denna folksjukdom, som sedan ett trettio-tal år förts i rikets övriga delar. På fastlandet hava under senaste årtionden det ena efter det andra folksanatoriet tillkommit, såväl statliga, kommunala, interkommunala som t.o.m. privatorganisationer tillhöriga, och nya uppföras alltjämt. Såsom petitionären framhåller, hava de Åländska kommunerna icke anslutit sig till något enda sanatorieföretag. Följden härav är, att patienterna vanligen först efter en lång väntan vunnit inträde och sjukdomen har under tiden i många fall hunnit övergå i ett hopplöst skede.

Den moderna läkarvetenskapens vapen i kampen mot tuberkulosen utgöras i främsta rummet av profylaktiska åtgärder, men består ^{medelst/} jämväl uti en strävan efter att avslöja sjukdomen i dess tidiga stadier, då /kirurgiska metoder, t.ex. pneumotoraxbehandling, full hälsa kan återställas. Erfarenheten visar, att dödlighetsprocenten i lungtuberkulos för de sålunda kirurgiskt behandlade i påfallande grad sjunkit.

Användningen av den moderna vetenskapens metoder förutsätter likväl förefintligheten av sanatorier. Emellertid torde Ålands befolkning vara alltför fåtalig för att ett modernt utrustat, fullständigt sanatorium skulle kunna här inrättas. Inom möjligheternas gräns synes dock ligga förfull-

353
ständigandet av den hittills bedrivna dispensärverksamheten och inrättande av ett mindre sanatorium, där dels hopplöst sjuka, dels lindrigt angripna, vilka avvakta intagning i större sanatorium, kunde erhålla nödig vård. Självfallet tillkommer det icke utskottet att i detta sammanhang angiva eller ens antyda de riktlinjer, efter vilka denna angelägenhet skall ordnas; en sådan uppgift tillhör endast fackmän. Men sedan denna fråga nu genom föreliggande petition aktualiserats borde genom landskapsnämndens försorg allsidig utredning inhämtas om lämpligaste sättet för motarbetandet av tuberkulossjukdomar i landskapet och nödiga förslag till lösning av frågan i hela dess vid föreläggas landstinget. Ifrågavarande utredning synes böra inhämtas och förslag utarbetas med biträde av sakkunniga, vilka såväl inom landskapet som i riket stå att tillgå.

Utskottet omfattar med livligt intresse denna angelägenhet, vilken i eminent mening innebär en välfärdsfråga för landskapets innebyggare, samt får med hänsyn till vad ovan framhållits vördsamt föreslå,

att landstinget måtte giva landskapsnämnden i uppdrag att snarast möjligt inhämta sakkunnigutredning om lämpligaste sättet att motarbeta tuberkulossjukdomar i landskapet och bereda nödig vård och behandling av tuberkulospatienter samt att förelägga landstinget fullständiga förslag till ordnandet av denna angelägenhet.

Mariehamn, den 22 februari 1939.

På finans- och ekonomiutskottets vägnar:

Kare Aug. Helin.

L. E. Paulson

Närvarande i utskottet: ordföranden Helin samt medlemmarna K. J. Blomroos, Erik Eriksson, Paul Paulson och Axel Åkerfelt.